

PANK-menetelmäpäivä 23.1.2025
Tommi Valjakka

Vertailukokeet 2024
Vedenkestävyys ja maksimitiheys

Sisältö

Vedenkestävyys

- Vertailukokeen toteutus
- Tulosten yhteenveto
- Tulosten analysointi

Maksimitiheys

- Vertailukokeen toteutus
- Tulosten yhteenveto
- Tulosten analysointi

Vedenkestävyys, SFS-EN 12697-12

Vertailukokeen toteutus

Vertailukokeeseen osallistui viisi laboratoriota.

Kaikille laboratorioille valmistettiin kaksi 10 kpl näytesarjaa: H-sarja ja M-sarja. Molemmat näytesarjat olivat päällystetyypiltään AB 16.

Asfalttimassojen rakeisuuskäyrät koottiin fraktioihin seulotuista kiviaineksista ja massat valmistettiin laboratoriosekoittimella. Asfalttimassat tiivistettiin keinujuyrällä päällystelaatoiksi, joista porattiin näytekappaleet.

Kaikkien päällystenäytteiden tyhjätilat laskettiin käyttämällä teoreettista maksimitiheyttä ja näytteistä mitattuja kappalettiheyksiä. Näytesarjat jaettiin viidelle laboratoriolle siten, että näytesarjojen tyhjätilojen keskiarvot olivat mahdollisimman lähellä toisiaan. Tällä pyrittiin pienentämään tyhjätilan aiheuttamia eroja vertailtavan menetelmän tuloksiin.

Vedenkestävyys, SFS-EN 12697-12

Tulosten yhteenveto

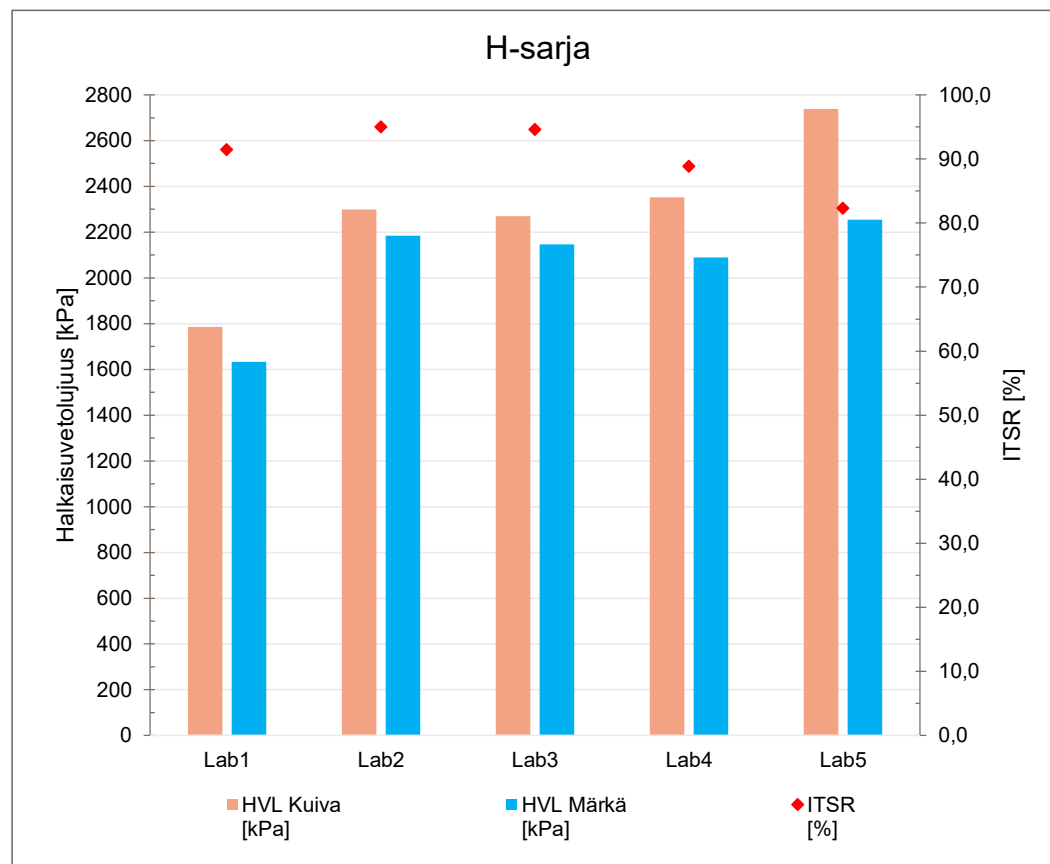
Tulokset, H-sarja

Laboratorio	HVL		ITSR [%]
	Kuiva [kPa]	Märkä [kPa]	
Lab1	1786	1633	91,4
Lab2	2299	2184	95,0
Lab3	2270	2147	94,6
Lab4	2353	2090	88,8
Lab5	2739	2254	82,3
Keskiarvo	2289	2062	90,4
Keskihajonta	303	221	4,6

Kahden laboratorion ITSR:n välinen ero

	Lab1	Lab2	Lab3	Lab4	Lab5
Lab1		4 %	3 %	3 %	11 %
Lab2	4 %		0 %	7 %	15 %
Lab3	3 %	0 %		6 %	15 %
Lab4	3 %	7 %	6 %		8 %
Lab5	10 %	13 %	13 %	7 %	

Standardin mukainen uusittavuuden R-arvo on noin 23 %

Vedenkestävyys, SFS-EN 12697-12

Tulosten yhteenveto

Tulokset, M-sarja

Laboratorio	HVL		ITSR [%]
	Kuiva [kPa]	Märkä [kPa]	
Lab1	1803	1637	90,8
Lab2	2310	2163	93,6
Lab3	2134	1946	91,2
~~Lab4~~	~~683~~	~~636~~	~~93,1~~
Lab5	2617	2225	85,0
Keskiarvo	1909	1721	90,8
Keskihajonta	667	580	3,1

25 °C

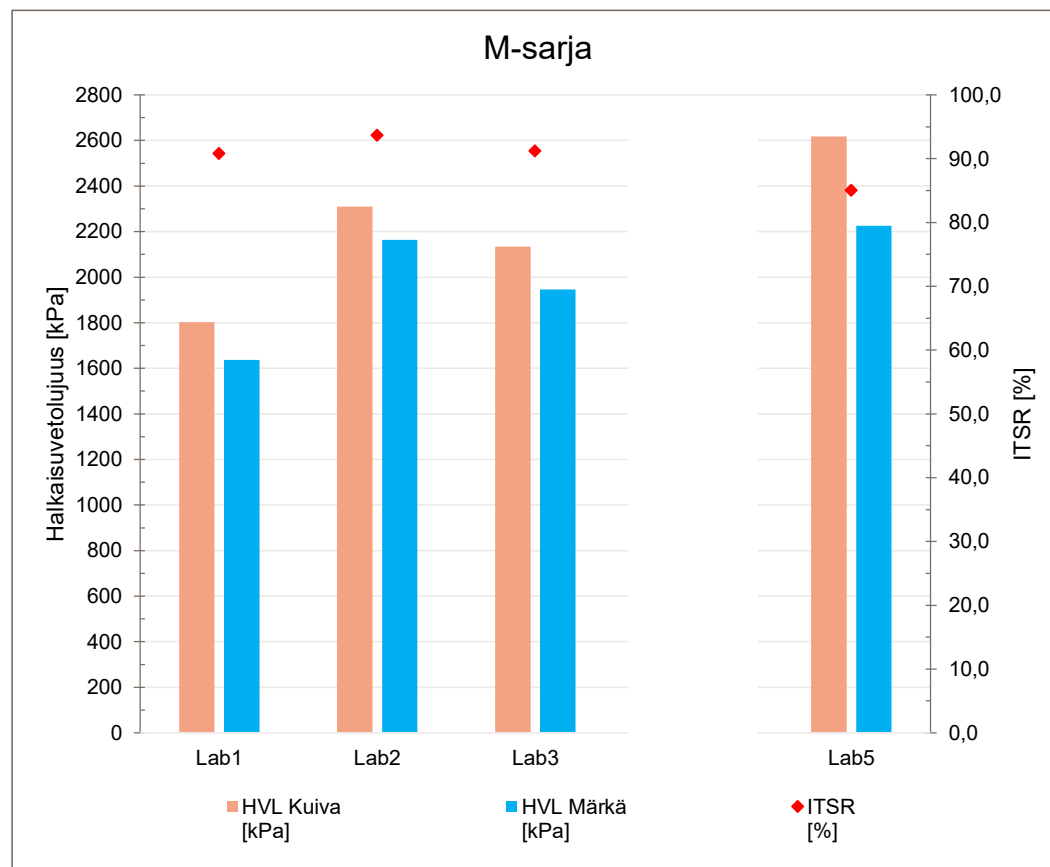
90,2

3,2

Kahden laboratorion ITSR:n välinen ero

	Lab1	Lab2	Lab3	Lab5
Lab1		3 %	0 %	7 %
Lab2	3 %		3 %	10 %
Lab3	0 %	3 %		7 %
Lab5	6 %	9 %	7 %	

Standardin mukainen uusittavuuden R-arvo on noin 23 %

Vedenkestävyys, SFS-EN 12697-12

Tulosten analysointi

- ITSR-tuloksissa on huomattavia eroja, mutta standardin R-arvoon verrattuna hajonta on melko pientä.
- Halkaisuvetolujuuksissa on selkeästi suurempia eroja.
  - Testauslämpötila vaikuttaa oleellisesti halkaisuvetolujuuteen.
  - Näytekappaleet eivät ole koostumukseltaan tai tilavuussuhteiltaan identtisiä.
  - Laitteistoissa voi olla eroja. Tärkeää, että puristaessa kuormituspalkit ovat samansuuntaisesti ja kohdakkain.

Maksimitiheys, SFS-EN 12697-5

Vertailukokeen toteutus

Vertailukokeeseen osallistui 14 laboratoriota.

Kaikille laboratorioille valmistettiin kaksi asfalttimassanäytettä: A ja B.

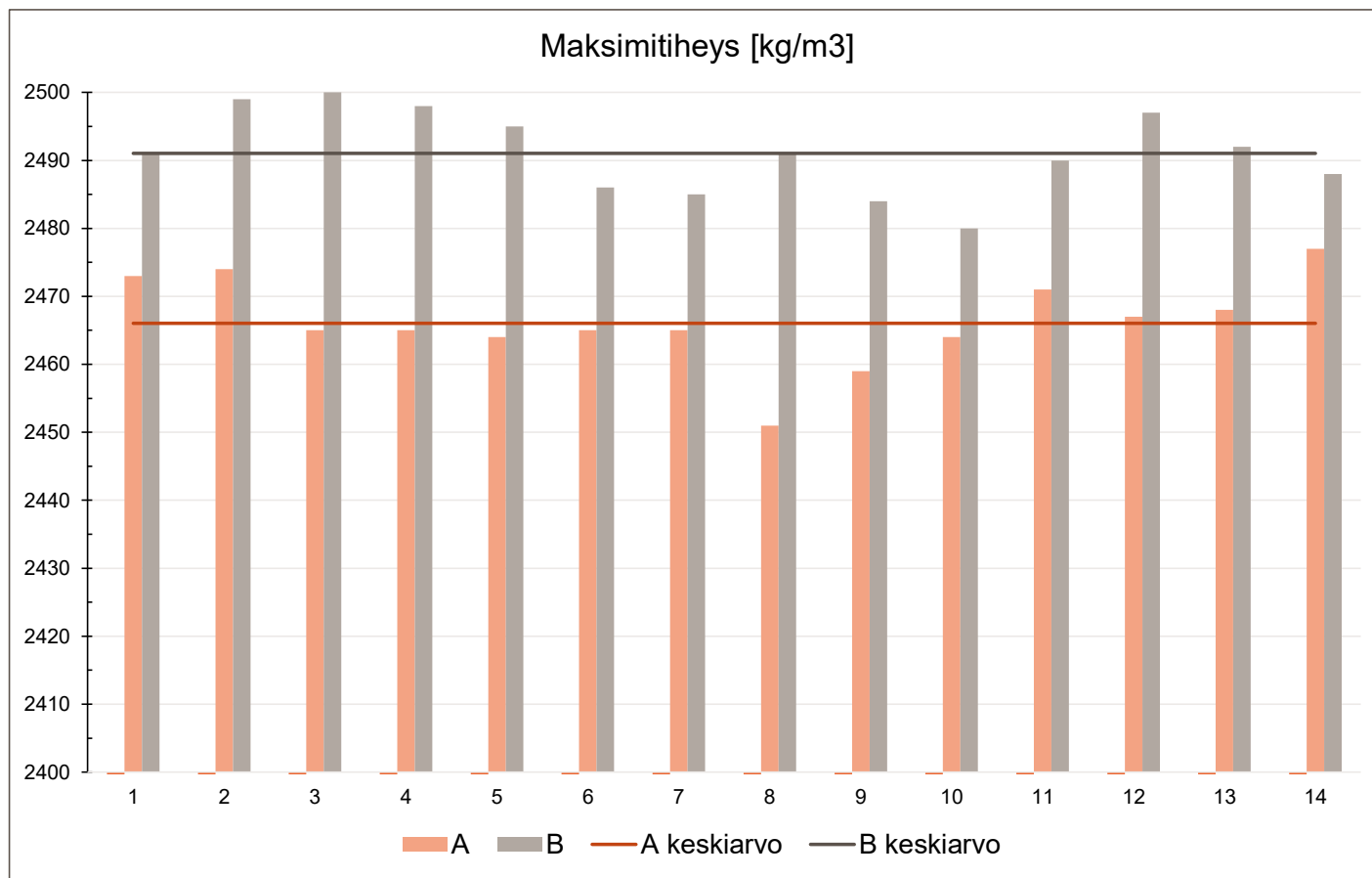
A-näytteiden rakeisuuskäyrät koottiin fraktioihin seulotuista kiviaineksista ja sekoitettiin punnitun sideainemäärän kanssa yksitellen. B-näytteet jaettiin 30 kg erästä massaa, joka valmistettiin laboratoriosekoittimella.

Maksimitiheys, SFS-EN 12697-5

Tulosten yhteenveto

Laboratorio	A	Poikkeama keskiarvosta	B	Poikkeama keskiarvosta
1	2473	7	2491	0
2	2474	8	2499	8
3	2465	1	2500	9
4	2465	1	2498	7
5	2464	2	2495	4
6	2465	1	2486	5
7	2465	1	2485	6
8	2451	15	2491	0
9	2459	7	2484	7
10	2464	2	2480	11
11	2471	5	2490	1
12	2467	1	2497	6
13	2468	2	2492	1
14	2477	11	2488	3
keskiarvo	2466		2491	
keskihajonta	6,3		5,9	
min	2451		2480	
max	2477		2500	
suurin ero	26		20	
R-arvo		22		22

Maksimitiheys, SFS-EN 12697-5

Tulosten analysointi

Mittausepävarmuudet

- Työvaiheet: kuivaus, murustelu, punnitukset, vakuumiastian täyttö ja mahdollinen tärytys
- Laitteet: vaaka, vakuumpumppu

Näytteiden välinen hajonta

- A on oikeampi tapa rakentaa näytteet, jotta ne olisivat mahdollisimman samanlaiset.
- B-näytteiden tuloksissa silti pienempi hajonta. → Jakaminen onnistunut erittäin hyvin.
- Voisi myös kierrättää samat näytteet, mutta riskinä on näytteiden muuttuminen matkan varrella. (Bitumia ja kiviaineksen murusia voi erottua työvaiheiden aikana ja jäädä pois seuraavilta vertailun osallistujilta.)

Havaintoja vertailukokeesta

- Kolmen laboratorion kohdalla päätettiin uusia testaukset uusilla näytteillä, koska ensimmäisenä saadut tulokset poikkesivat merkittävästi muiden laboratorioden tuloksista, eikä selitystä näille eroille löydetty testausmenettelystä. Uudet tulokset olivat paremmin linjassa muiden tulosten kanssa.
- Useimmilla laboratorioilla (10/14) molemmat tulokset ovat joko suurempia tai pienempiä kuin kaikkien tulosten keskiarvo. Tästä voi tehdä tulkinnan, että laboratorioden sisäinen testausmenettely pysyy samanlaisena. Otanta on kuitenkin liian pieni johtopäätöksiin.
- Seuraavan kerran voitaisiin vertailla myös toistettavuutta siten, että jokaisella laboratoriolla samat henkilöt mittaavat samat näytteet samoilla laitteilla useamman kerran.

PANK-vertailukokeet 2025

Kappaletiheys, SFS-EN 12697-6: menettelyt A (dry) ja B (SSD)

Asfalttipäällysteen paksuus, SFS-EN 12697-36

Täytä ja palauta ilmoittautumislomake tänään tai ilmoittaudu sähköpostilla 13.2.2025 mennessä.

Tommi Valjakka

tommi.valjakka@peabasfalt.fi

050 911 1168